

Afet Risk Azaltma Hakkında 2024 Küresel Değerlendirme Özel Raporu

Yönetici Özeti

Gelecek Dirençliliği İçin Adli Çıkarımlar: Geçmiş Afetlerden Öğrenmek

Çeviren: Mesut Bilicitürk

Afet Risk Azaltma Hakkında 2024 Küresel Değerlendirme Özel Raporu

Gelecek Dirençliliği İçin Adli Çıkarımlar: Geçmiş Afetlerden Öğrenmek

Yönetici Özeti

Afet riski giderek artmaktadır. Daha yoğun yaşanan sarsıntılar ve stresler toplumlar arasındaki eşitsizliği arttırmakta ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik ilerlemeyi olumsuz etkilemektedir.

Dünya'nın tüm bölgelerinde tehlikeler giderek daha yoğun ve sık yaşanmaktadır. Zarar görülebilirlik ve maruz kalma düzeyleri yüksek olduğunda, bu tehlikelerin afete dönüşme olasılığı çok daha yüksektir. Günümüzün karmaşık risk ortamında, geçmiş artık gelecek için güvenilir bir rehber değildir. Aktif öğrenme ve gelişmiş direnç geliştirme yaklaşımları, giderek daha anormal ve öngörülemez hale gelen iklim koşullarına hızlı bir şekilde uyum sağlamak için büyük önem taşımaktadır.

Aşırı felaketler "normal" değildir. Son zamanlarda yaşanan iklim kaynaklı tehlikeler, tarihsel normların yanı sıra birçok risk modelinin öngörülerini de aşmaktadır. Özellikle fosil yakıtların yakılması olmak üzere insan tercihleri bu değişikliklere neden olmaktadır. Bunlar aynı zamanda El Niño örneğinde olduğu gibi doğal döngüleri şiddetlendirerek daha aşırı ve değişken hale getirmektedir.

Kentsel planlama, altyapı, yoksulluğu azaltma ve çevre yönetimine ilişkin alınan gününbirlik kararlar da afet risklerini arttırmaktadır. Bu gibi durumlarda, risk azaltma konusundaki kolektif bilgi birikimi hem mevcut hem de yeni ve gelişmekte olan zorlukların üstesinden gelmek için kullanılmamaktadır.

Fakat bu şekilde olmak zorunda değildir. Kırılganlığı ve tehlikelere maruz kalmayı azaltarak sürdürülebilir kalkınmanın önündeki engelleri kaldırmaya yönelik alınacak önleyici tedbirler, giderek yoğunlaşan tehlikelerin etkisini tamponlayarak şok emici görevi görebilecektir. Gelecek nesillerin sürdürülebilir kalkınması, dayanıklılığı kavramlarını aynı zamanda temel bir ilke olarak mühendislik, ekoloji ve sosyal kalkınmanın merkezine yerleştirmemizi gerektirmektedir.

Sporcuların performanslarını geliştirmek için başarı ve başarısızlıklardan ders almaları gibi, hükümet ve toplumların da gelecekteki tehlikeler karşısında dayanıklılık, esneklik ve çevikliklerini güçlendirmeleri gerekmektedir.

Dayanıklılık, anında fayda sağlar ve doğal tehlikelerin ve daha geniş tehditlerin arttığı bir çağda sistemleri ve piyasaları istikrara kavuşturmaya yardımcı olan temel tamponları oluşturur.

Altyapının mevcut olduğu ancak yaşanan yoğun olaylar nedeniyle yetersiz kaldığı bölgelerde, afetlerin insanlar, gezegen ve refah üzerindeki etkilerinin derinlemesine incelenmesi, risk azaltma stratejilerinin iyileştirilmesine ve afetlerin önlenmesine yönelik çalışmalara odaklanılmasına yardımcı olabilir. Sel sularını tutmak için sulak alanların korunması veya fırtınalara karşı tampon oluşturmak için kıyı ormanlarının korunması gibi doğa temelli çözümler, insan ve diğer varlıkların zarar görülebilirliğini ve maruziyetini azaltmada kilit öneme sahiptir.

Bu yaklaşımları uygulamak, toplulukların ve yerel uzmanların dinlenmesini, mevcut bilgiden yararlanılmasını ve gelecekteki eğilimlere dayalı stratejileri yükseltmek için iş birliği yapılmasını ve “sistem düşüncesi”nin kullanılmasını gerektirmektedir. Ayrıca, felaketleri değerlendirip bunlardan ders çıkaran sistemler, başarılı stratejilerin yerel coğrafyalar bağlamında daha hızlı bir şekilde tekrarlanması ve zorluklar ortaya çıktığında ayarlamalar yapılmasını da gerektirmektedir.

Belki de en önemli konu, artan insan nüfusunu desteklemek için gereken altyapı ve hizmetlerin büyük bir kısmının henüz inşa edilmemiş olmasıdır. Akıllı ve önleyici bir yaklaşım sergileyen hükümetler bunu hem mevcut hem de gelecek nesillere fayda sağlayacak şekilde, gelecekteki şehir ve toplumların dokusuna dayanıklılık ve afetten kaçınma zihniyetini yerleştirmek için önemli bir fırsat olarak görecektir.